

POSTANOWIENIE

22 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 22 lutego 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa G. U. i R. U.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 29 lipca 2022 r., I ACa 1028/21,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 listopada 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny zawarta pomiędzy G. U. i R. U. a Bankiem S.A. z siedzibą w W. jest nieważna oraz orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z 29 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanego i zasądził od banku na rzecz powodów koszty postępowania.

Skargę kasacyjną od wyroku wniósł pozwany bank, skarżąc wyrok w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podał jako podstawę przysądu art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c..

Skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących istotne rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 58 § 1 k.c. i możliwości (lub jego braku) ustalenia nieważności całej umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej w oparciu o ww. przepis na tej podstawie, że umowa zawiera postanowienia odwołujące się do ustalania kursu wymiany walut na podstawie tabel kursowych ustalanych przez banki, których stosowanie ma oparcie w ustawie Prawo Bankowe (art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa Bankowego), jednak bez formalnego określenia w umowie kredytu kryteriów, na podstawie których kursy te są ustalane, w szczególności w sytuacji gdy z pominięciem nieprecyzyjnych co do mechanizmów powstawania tabel kursowych zapisów, umowa nadal może obowiązywać i być wykonywana.

Wskazał też na oczywistą zasadność skargi przejawiającą się w błędnym uznaniu, iż łącząca strony umowa o kredyt hipoteczny jest nieważna, a w konsekwencji błędnym oddaleniu apelacji pozwanego od wyroku Sądu pierwszej instancji, w oparciu o założenie, że zakwestionowane przez powoda postanowienia umowne stanowią postanowienia abuzywne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., a jednocześnie odnoszą się do przedmiotu świadczenia głównego określonego w umowie, zatem po ich eliminacji nie jest możliwe dalsze wykonywanie umowy.

W odpowiedzi na skargę powodowie wnieśli o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń

umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Powołanie się na przesłankę przedsądu, przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01).

Skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących istotne rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 58 § 1 k.c. i możliwości (lub jego braku) ustalenia nieważności całej umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej w oparciu o ww. przepis na tej podstawie, że umowa zawiera postanowienia odwołujące się do ustalania kursu wymiany walut na podstawie tabel kursowych ustalanych przez banki, których stosowanie ma oparcie w ustawie Prawo Bankowe (art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa Bankowego), jednak bez formalnego określenia w umowie kredytu kryteriów, na podstawie których kursy te są ustalane,

w szczególności w sytuacji gdy z pominięciem nieprecyzyjnych co do mechanizmów powstawania tabel kursowych zapisów, umowa nadal może obowiązywać i być wykonywana.

Zdaniem Sadu Najwyższego, orzekającego w sprawie niniejszej, pomiędzy złożeniem skargi kasacyjnej a dniem orzekania, przestała istnieć potrzeba wykładni przepisu art.58 k.c., gdyż zostało wydane bardzo bogate orzecznictwo na tle tego przepisu (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021, I CSKP 166/21, wyrok z dnia 13 maja 2022r., II CSKP 464/22 , wyrok z dnia 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22).

Przechodząc do drugiej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej czyli twierdzenia pozwanego, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, przesłanka art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jest spełniona, gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej. Chodzi więc o szczególne, kwalifikowane przypadki naruszenia prawa przez sąd drugiej instancji, dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, zatem sytuacje, w których wyrok może być uznany za błędny lub wadliwy. Dotyczy to uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa. Może mieć ona polegać także na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Konieczne byłoby zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 marca 2002 r., I PKN 34/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 26 października 2022 r., I CSK 3332/22, z 29 stycznia 2021 r., I CSK 491/20, z 27 lutego 2019 r., I CSK 20/19).

Analiza treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienie prowadzi do wniosku, że nie zostały przez skarżącego przedstawione wystarczające motywy pozwalające na uznanie, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Zdaniem Sądu Najwyższego, argumentacja przedstawiona przez skarżącego dla potrzeb wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w istocie sprowadza się do niedopuszczalnego – ze względu na zakaz z art. 398³ § 3 k.p.c. oparcia podstawy skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów. Ta część wniosku ma charakter polemiki z ustaleniami faktycznymi, przyjętymi przez sąd apelacyjny jako podstawę orzekania, którymi to ustaleniami Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Mając na względzie przedstawione argumenty Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie odpowiedzialności za wynik sporu – na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

(r.g.)